

ANTI- PESTPROTOCOL

Inhoud

Protocol met als doel structureel pesten te voorkomen	3
Uitgangspunten en maatregelen.....	4
Hulp en nazorg	5

Bijlagen:

I	Incidentenformulier.....	8
II	Verschil tussen pesten en plagen.....	9
III	Verschillende rollen die bij pesten voorkomen... ..	10
IV	De 10 gouden regels om pesten te voorkomen... ..	13
V	Signaleringslijst pesten of plagen... ..	14
VI	Stop-Loop-Praat procedure	16

1. Protocol met als doel structureel pesten te voorkomen.

Het Team van de Amstelschool neemt pestgedrag serieus en vindt het belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen. Dit pestprotocol is geschreven om structureel pesten tegen te gaan en aangepast aan de normen en waarde van onze school en volgens de richtlijnen van het Nederlands jeugdinstituut geschreven.

De Amstelschool heeft drie pijlers namelijk: respect, verantwoordelijkheid en veiligheid. Wij zijn ons bewust dat deze drie pijlers niet voor iedereen als vanzelfsprekend worden ervaren. Daarom helpen wij de kinderen hierbij. Dit doen wij aan de hand van de richtlijnen van Positief Gedrag support (PBS). Wij hebben bijvoorbeeld duidelijk positief geformuleerde gedragsverwachtingen opgesteld welke afgeleid zijn van de hierboven genoemde drie pijlers. Wij steken energie in het onderwijzen, het duidelijk aangeven, belonen en onderhouden van gedragsverwachtingen zodat er een veilig klimaat en een positieve sfeer in de school en de directe omgeving gecreëerd wordt.

Ondanks de preventieve inzet zou het in een enkel geval kunnen voorkomen dat een kind ervaart dat het systematisch door andere kinderen gepest wordt. Een kind kan dan zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de geschreven en ongeschreven regels van de school en die van de leerkracht niet meer voldoende veiligheid bieden. Wij erkennen dat het dan van groot belang is dat dit erkend moet worden als een groot probleem. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Voor de Amstelschool is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. De uitgebreide uitleg over wat wij verstaan onder pesten en de verschillende rollen die men hierin kan spelen vindt u als bijlage II en III achter dit protocol. Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag. Op de informatieavond aan het begin van het schooljaar zal dit pestprotocol onder de aandacht worden gebracht.

2. Uitgangspunten en maatregelen.

Uitgangspunten.

Uitgangspunten bij het pestprotocol is dat de school voor iedereen die de school bezoekt een veilige school wil zijn.

Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Het team en medezeggenschapsraad ondersteunen de maatregelen en gedragingen zoals deze in dit protocol zijn weergegeven.

- Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat een gemeenschappelijk probleem op onze school voor zowel de leerkrachten, de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.
- De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
- Leerkrachten en overblijfouders moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en TSO-krachten duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.
- Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure opnieuw uit.

We onderkennen twee soorten maatregelen, preventieve en repressieve maatregelen.

Preventieve maatregelen.

Op de Amstelschool worden gedragsverwachtingen voor alle algemene ruimtes omschreven in gedragsregels welke duidelijk zichtbaar hangen in de school.

Deze gedragsregels zijn gebaseerd op drie pijlers: respect, verantwoordelijkheid en veiligheid.

- Gedragsverwachtingen:
Aan het begin van elk schooljaar bespreekt de leerkracht de algemene afspraken, de gedragsverwachtingen in de klas, de school en op het schoolplein. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij ook benoemd en besproken. Vanaf groep 3 worden de regels van het pestprotocol expliciet besproken.
- Vaardigheden van sociale verantwoordelijkheden:
Het aanleren van vaardigheden van sociale verantwoordelijkheid worden aangeleerd door middel van een drie stappenplan; stop – loop – praat (bijlage VI). Het aanleren van dit stappenplan hoe te reageren op pestgedrag wordt aangeleerd, ingeoeffend en regelmatig herhaald in de klas.
- Toezicht houden:
Het is van groot belang dat toezichthouders, zoals leerkrachten, overige teamleden en TSO-krachten, een alerte en actieve houding laten zien. Door te waarschuwen, te belonen op de juiste reactie en te reageren op melding van pestgedrag.

2. Repressieve maatregelen.

Na een conflict wordt door de betrokken leerlingen een incidentenformulier ingevuld (bijlage I). Doel is de betrokkenen te laten inzien welke rol zij hebben gespeeld en hoe zij de volgende keer zich beter kunnen gedragen/kunnen handelen.

- Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in ParnasSys bij zowel de pester als het gepeste kind.
- Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk door gesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Daarbij kan gedacht worden aan: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs, excursies, schoolreisjes. De directeur van de school wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders en kan de gemaakte afspraken terugvinden in het dossier van de leerling.
- Indien het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag aan de directeur van de school. De leerkracht overhandigt de directeur een overzicht met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.
- De directeur roept de ouders van de pester op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste directiegesprek betrokken worden. De directeur gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.
- Indien het gedrag niet verbetert kan de interne-begeleider het probleem voorleggen bij het Zorgoverleg waarna er een verwijzing kan volgen naar een externe instantie.
- Een en ander wordt zorgvuldig gedocumenteerd in het dossier van de leerling in ParnasSys.
- Mocht het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbeteren en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, dan kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals bijvoorbeeld: isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school zoals omschreven is in de procedure: Schorsing en verwijdering (zie de website onder het kopje ouders).

3. Hulp en nazorg.

De procedure van concrete hulp aan betrokken kinderen en ouders

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk te monitoren hoe er gehandeld wordt en hoe het verder gaat. Het registreren van de ontwikkeling is zinvol om indien nodig interventies in te voeren dan wel bij te stellen.

Indien een leerling een pestprobleem niet aan de eigen leerkracht durft te vertellen, kan een kind naar een leerkracht van eigen keuze gaan. Deze leerkracht, is dan *een zogenaamd vertrouwenspersoon* voor de leerling die het probleem vervolgens terugkoppelt naar de direct betrokken leerkracht alsmede de directeur van de school en mogelijk ook naar de vertrouwenspersoon van de school. Geheimhouding door de betrokkenen is bij deze terugkoppeling gewaarborgd alleen bij extreme gevallen zal hier een uitzondering op worden gemaakt. De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat dit ongewenste gedrag niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt op gewichtige wijze met de pester en zijn ouders en richt zich, indien nodig, op de zwijgende middengroep en de meelopers.

Voor verdere uitleg over de verschillende rollen van de betrokkenen (zie bijlage: III)

Hulp aan het gepeste leerling

De begeleiding van de gepeste leerling is van groot belang. De leerling is vaak eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de reeds opgedane ervaringen.

Dit gebeurt door:

- Gesprekken met de door het kind aangewezen vertrouwenspersoon, bij voorkeur met de eigen leerkracht van het kind.
Bij het monitoren van de ontwikkelingen is het van belang dat er naast de incidentele momenten er ook vaste momenten van gesprek met de betrokken leerling wordt afgesproken. In dit gesprek wordt bijvoorbeeld naar de gewenste vooruitgang gevraagd. Op deze manier kunnen eventuele signalen van nieuwe prikkels worden opgemerkt en deze gesprekken kunnen helpen bij het verwerken van eerdere ervaringen van de leerling.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld binnen en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven en of te tekenen.

Hulp aan de pester

Leerlingen die als pester zijn aangewezen hebben ook recht op hulp. Vanwege welke reden dan ook zijn zij niet in staat gebleken om op een gewenste wijze met de ander om te gaan. Daarom hebben zij onze professionele hulp nodig.

Deze hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek vanuit het protocol waarin ondubbelzinnig zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school. Dit gesprek wordt gevoerd als een slechtnieuwsgesprek. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt. Een duidelijk afspraak voor een vervolggesprek op termijn ongeacht de ontwikkelingen en welke straf er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste kind.
- Van alle gesprekken met de pester en/of ouders worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit geen oplossing biedt, voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling, waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.
- Als het pestgedrag blijft voortduren roept de school via de interne begeleider de hulp in van een zorgorganisatie. Mocht er na al deze interventies blijken dat dit alles niet leidt tot een verbetering zal de ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind.

Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers

De zwijgende middengroep is van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Deze middengroep is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht maar ook door de ouders.

Hulp aan de ouders.

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

- De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Het is belangrijk dat ouders duidelijk zijn naar hun kinderen toe door te zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen tegen het pesten. Indien het kind die stelling niet durft in te nemen zij het dan wel altijd aan de ouders of aan de leerkracht moeten vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders zijn hierin heel belangrijk. Zij kunnen hun kind hierin ondersteunen en begeleiden.

Bijlage I

Incidentformulier

Datum:

Naam:

Groep:

Wat gebeurde er?

.....
.....
.....

Waar gebeurde het?

.....
.....
.....

Wie waren erbij?

.....
.....
.....

Hoe had je het kunnen voorkomen?

.....
.....
.....

Wat heb je ervan geleerd?

.....
.....
.....

Afspraken met de leerkracht:

.....
.....
.....

Bijlage II

Verschil tussen plagen en pesten

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflictantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Verbaal:

- Vernederen: Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen”.
- Schelden: “Viespeuk, etterbak, mietje” enz.
- Dreigen: “Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je.”
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (Rooie, dikke, dunne, flapoor, centenbak enz.)
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Fysiek:

- Trekken en duwen of zelfs spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klemzetten tussen bijvoorbeeld de fietsen.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

- Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen.

Bijlage III

Verschillende rollen die bij pesten voorkomen

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters al de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Ze spelen een ander instrument, doen aan een andere sport of zitten op een ander clubje. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet goed. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek wel de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat:

Je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer.

Alles is immers beter dan door de "machtige pester" zelf gepest te worden. De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid met verve uit. Ze overtreden bewust regels en storen zich aan god noch gebod en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelf

bevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die de dommerds de loef afsteekt en ze dat ook bij herhaling laat merken. "Wie maakt mij wat?" staat met grote letters op het voorhoofd geschreven.

Het komt ook regelmatig voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. "Laten pesten doet pesten".

Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij te horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben last op termijn van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de direct actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

Voorals meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt laat het individueel denken meer en meer achter zich en zo kan met name groepsgedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn.

Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te

gaan in het pestgedrag. Meelopers horen graag bij de norm en de grote groep en zijn niet bereid en ook niet in staat om grote risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien, dit in tegenstelling tot de ervaren pester.

Daarnaast zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school of op de club willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht bij deze ouders wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot een rationeel handelen. De ouder wil maar een ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

Rol van ouders

Ouders hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren.

Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door met grote risico's op normatief afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen.

Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. De slogan: "Ach iedereen is weleens gepest, u toch ook?", geeft de visie van de ouders op dit gedrag aardig weer. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

Bijlage IV

De 10 gouden regels om pesten te voorkomen

De belangrijkste regel van het pesten luidt:

Word je gepest, praat er dan thuis en op school over. Je houdt het niet geheim.

1. Je mag er uitzien hoe hij of zij dat zelf wil.
2. Iedereen mag meedoen, ik sluit niemand buiten.
3. Ik vraag of ik aan iemands spullen mag komen en ik ben daar zuinig op.
4. Als ik iets zeg gebruik ik normale taal en noem een ander bij de voornaam.
5. Als ik iets over iemand wil zeggen dan vertel ik dat ook aan diegene over wie het gaat.
6. Ik behandel een ander zoals ik zelf behandeld wil worden, ik bedreig niet en doe niemand opzettelijk pijn.
7. Ik houd mij aan de regels op de computer, alle ruimten in de school maar ook daarbuiten.
8. Ik maak gebruik van de stop/loop/praat stappen om erger (pesten) te voorkomen.
9. Als ik zie dat iemand goed reageert tijdens een ruzie geef ik die een compliment.
10. Wij helpen iemand als hij of zij gepest wordt en vertellen dat bijvoorbeeld aan de leerkracht of andere volwassene. Dat is dan geen klikken!!!

Is er dan verschil tussen klikken en klagen?

Nou en of; bij klikken wil je dat de ander straf krijgt, bij klagen hoop je dat het ongewenste gedrag ophoudt en dat jij je weer prettig op school kan voelen.

Bijlage V

Signaleringslijst pesten of plagen

	Slachtoffers op school	ja	nee
1	Wordt ... (herhaaldelijk) op een gemene manier geplaagd, uitgescholden (heeft een scheldnaam), bespot, gekleineerd, belachelijk gemaakt, vernederd, bedreigd, gecommandeerd, overheerst of onderworpen.		
2	Steken klasgenoten de draak met ... en lachen ze hem/haar op een spottende en onvriendelijke manier uit?		
3	Wordt ... lastig gevallen, weggeduwd, gestoten, gestompt, geslagen, geschopt en is ... niet in staat zichzelf adequaat te verdedigen?		
4	Is ... betrokken bij 'twisten' of 'ruzies' waarin hij/zij zich totaal niet kan verdedigen en waaruit hij/zij soms huilend probeert te ontsnappen?		
5	Worden boeken, geld of andere eigendommen van ... beschadigd of slingeren deze rond?		
6	Heeft ... blauwe plekken, verwondingen., sneeën., schrammen of gescheurde kleding die ze niet op een normale manier opgelopen kunnen hebben?		
7	Is ... (vaak) alleen en wordt hij/zij uitgestoten door de klas/groep tijdens de pauzes?		
8	Heeft ... een enkele goede vriend(in) in de klas?		
9	Wordt. .. als een van de laatste gekozen bij het samenstellen van een team?		
10	Probeert ... in de pauze dicht bij de leerkracht of andere volwassenen te blijven?		
11	Vindt... het erg moeilijk hardop te praten in de klas en maakt hij/zij een angstige indruk?		
12	Ziet ... er bang, ongelukkig, neerslachtig of huilerig uit?		
13	Toont... een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten?		
		ja	nee
	Algemene kenmerken slachtoffers		
1	Is ... fysiek zwakker dan zijn/haar leeftijdgenoten?		
2	Is ... lichamelijk overdreven voorzichtig, bang voor pijn of bang om zichzelf te bezeren, onhandig tijdens spel, sport en vechten en/of heeft hij/zij een slechte lichamelijke coördinatie?		
3	Is ... behoedzaam, gevoelig, stil, teruggetrokken, passief, onderdanig en verlegen en gemakkelijk aan het huilen te brengen?		
4	Is ... angstig. onzeker van zichzelf, ongelukkig en bedroefd?		
5	Heeft ... een negatief beeld van zichzelf en wekt hij/zij de indruk dat hij/zij zich een waardeloze en ongeschikte persoon vindt die niets terug zal doen als hij/zij aangevallen of beledigd wordt?		

6	Kan ... zowel fysiek als verbaal goed voor zichzelf opkomen?		
7	Kan ... beter opschieten met volwassenen dan met leeftijdgenoten?		
8	Haalt ... over het algemeen niet noodzakelijke lagere cijfers?		
9	Is ... driftig en slaat hij/zij doeltreffend terug als hij/zij aangevallen of beledigd wordt?		
10	Is. .. hyperactief, rusteloos, ongeconcentreerd en over het algemeen hinderlijk en onhebbelijk?		
11	Is ... onhandig en kinderlijk en vertoont hij/zij daarbij irritante gewoonten?		
12	Wordt ... door volwassenen niet aardig gevonden?		
13	Probeert... zwakkere leerlingen te pesten?		

Volg de drie stappen:

- 1. Stop** Maak het stopteken!
- 2. Loop** Loop van pestgedrag weg
- 3. Praat** Stopt het niet praat met een volwassene